MAATALOUS

Esimerkiksi maitolitrasta ruotsalaiset kuluttajat maksavat yli euron, Suomessa 85 senttiä. **PUHEENJOHTAJA OLLI LAANINEN, MTK:N MAITOVALTUUSKUNTA**

EU-komissio haluaa säilyttää maidontuotannon koko Suomessa

Komissio selvittää kiintiöiden poiston vaikutuksia ensi vuonna, mutta maitoyksikön vetäjä ei lupaa kiintiöille jatkoa.

MARKKU VUORIKARI

Luomutilan nuori isäntä Harri Penttilä esitteli ensi viikolla käyttöön otettavaa pihattoa komission maitoyksikön päällikölle Brigitte Misonnelle Vesilahdessa keskiviikkona. Misonne puhui kiintiöjärjestelmästä myös maitoalan seminaarissa torstaina.

VESILAHTI (MT)
Kiintiöjärjestelmän merkitys suomalaiselle maidontuotannolle tuli selväksi EU-komission maitoyksikön belgialaiselle vetäjälle **Brigitte Misonnelle**, kun hän vieraili **Mauri** ja **Harri Penttilän** tilalla Vesilahdessa keskiviikkona.

Kiintiöistä luopuminen vuonna 2015 huolestuttaa, sillä jo kiintiöiden lisäys on ollut haitallinen suomalaistuotannolle.

”Kiintiöt ovat meille tärkeä tukiverkko, sillä kilpailukykymme on heikko lyhyen kasvukauden ja korkeiden rakennuskustannusten takia”, Harri Penttilä kertoi Misonnelle.

Misonne myöntää, että Suomella on eritystarpeita ankarista luonnon oloista johtuen.

”Me komissiossa haluamme säilyttää maidontuotannon kaikkialla unionissa, myös koko Suomessa. Jos meillä on keinoja tehdä se, me teemme sen”, hän vakuutti.

”Pohjoinen tuki on erityinen tuki Suomelle, eikä komissiolla ole mitään tarvetta puuttua tukeen, jos sillä nimenomaan ylläpidetään tuotantoa.”

Kiintiöselvitys pian käyntiin

EU käynnistää tammikuussa selvityksen, jossa Misonnen mukaan arvioidaan, miten kiintiöjärjestelmän päättyminen vaikuttaa jäsenmaiden maidontuotantoon.

”Moni uskoo, että maidontuotanto kasvaa suotuisimmilla alueilla, kuten Hollannissa ja Tanskassa. Muualta se vähenee tai loppuu kokonaan. Haluamme nyt tutkia, onko pelkoihin syitä.”

Puolisen vuotta kestävässä selvityksessä on kaksi osaa: kilpailukyky ja maitosektorilla tapahtuvat muutokset sekä alueellinen arviointi, jossa huomio kiinnittyy erityisesti epäsuotuisiin alueisiin.

Mikäli ongelmia löytyy, EU aikoo ehdottaa toimia niiden korjaamiseksi.

Misonne ei tässä vaiheessa osaa ottaa kantaa, millaisiin toimiin silloin voitaisiin turvautua. Kiintiöjärjestelmän jatkoon hän ei kuitenkaan usko.

”Sellainen päätös olisi todella yllättävä. Ja vaikka komissio päätyisikin tähän, jäsenmaiden maatalousministerit eivät ikinä hyväksyisi kiintiöiden jatkoa. Selvä enemmistö ministereistä halusi kiintiöistä eroon jo capin terveystarkastuksessa.”

Komissio uskoo markkinavoimiin

Komission linjausten lähtökohtana on sopeutuminen markkinoihin. ”Uskomme maitosektorin kykyyn pärjätä markkinavoimien kanssa niin, että kysynnän ja tarjonnan tasapaino säilyy”, Misonne kertoi.

”Normaalitilanteessa käytössä on suorat tuet ja maaseudun kehittäminen, joita Suomen pitää hyödyntää täysimääräisesti. Kriisitilanteissa meillä on muita keinoja auttaa sektoria selviytymään.”

Harri Penttilä on aloittanut viljelijänä vuoden alussa. Sitä voiko hän luottaa tilan elättävän hänet myös vuosikymmenten päästä, Misonne ei voi taata.

”EU kantaa huolta maatalousdesta. Huolehtiminen on kuitenkin vaikeaa mikäli rahasta on pulaa”, hän arvioi.

”Jäsenmaiden päämiehet neuvottelevat parhaillaan unionin budjetista. Tuloksesta riippuu, kuinka meillä on varaa tukea maataloutta.”

Metsä osaksi viherryttämistä?

Uuden navetan myötä Penttilöiden luomumaidon tuotanto yli kaksinkertaistuu.

”Monella tilalla tuotannon kasvua rajoittaa pellon hankinnan ongelmat, eikä lisäpeltoa ole käytännössä juuri saatavissa kaatamalla metsää”, MTK:n maitoasiamies **Sami Kilpeläinen** kertoi.

Misonnen mukaan metsällä voi jatkossa olla uudenlaista merkitystä myös maitotiloille.

”Maatalouspolitiikan uudistuksessa komissio korostaa ympäristötoimien merkitystä. Nyt pohditaan, voitaisiinko metsä lukea osaksi viherryttämisvaatimuksia.”

Mauri Penttilä pitää metsän hyödyntämistä tärkeänä vaihtoehtona.

”Kunhan siitä ei toteuteta yhtä byrokraattisesti kuin esimerkiksi perinnebiotoopeja, jotka pakottavat laskemaan yksittäisten puiden määrän.”

TIINA TAIPALE

Seleeniä rehuissa ehkä oletettua vähemmän

Sateisen viime kesän jälkeen karjatiloilla on esiintynyt tavallista enemmän eläinten sairastelua.

Yhdeksi syyksi arvellaan rehujen matalaa kivennäispitoisuutta, joka johtuu rehujen ravinnehuuhtoutumista, kertoo Itä-Suomen maakuntien Maitotaito-hanke tiedotteessaan.

Seleeniä ei enää välttämättä ole rehunurmissa niin paljon kuin oletetaan ja eläinten terveys edellyttää.

Typensitojakasvien, kuten apiloiden, käyttö on vähentänyt seleenipitoisten väkilannoitteiden tarvetta. Paikoin rehunurmien lannoitus on saatettu lopettaa kokonaan.

Kustannuspaineiden vuoksi tilat ovat myös etsineet edullisempia lannoitevaihtoehtoja, joissa ei välttämättä ole seleeniä.

Seleeni on eläimille hyvin tärkeä hivenaine. Sitä on lisätty Suomen maaperään kemiallisten lannoitteiden mukana jo pitkään, koska luontainen pitoisuus on pieni.

Puutos voi yllättää

Seleenin puutos on tullut monelle tilalle yllätyksenä, kun eläimet ovat alkaneet sairastella. Oireita ei ole välttämättä osattu heti yhdistää seleeniin.

Tilojen olisikin nyt syytä selvittää omien rehujen pitoisuus entistä tarkemmin esimerkiksi kivennäismäärityksellä.

Seleenin puutetta epäiltäessä kannattaa ensin selvittää miten ja millä peltoja on lannoitettu. Tämän jälkeen ruokintaan tehdään tarpeelliset muutokset ja lisätään seleenin saanti tavoitetasolle, tiedotteessa opastetaan.

Erityisesti suositellaan orgaanista seleeniä sisältäviä valmisteita. Toisaalta on muistettava, että liian suuret seleeniannokset ovat eläimelle vaarallisia.

TERHI TORIKKA

MAATALOUDESTA LYHYESTI

Norjassa Schmallenbergiä

Etelä-Norjassa maitotiloilta otetuista tankkimaitonäytteistä on löytynyt Schmallenberg-viruksen (SBV) aiheuttamia vasta-aineita. Yhteensä 532 tutkitusta tilasta 72:n näytteet ovat olleet SBV-vasta-aineposiitiivisia.

Sinikielitaudin vasta-aineita ei löydetty. Norjassa havaittiin vasta-aineita kolmella tilalla vuonna 2009, mutta kliinisiä sairastumisia ei ollut. Maa julistettiin sinikielitaudittomaksi jälleen viime vuonna.

Suippokaali ja pensaspapu lupaavia

Suippokaali, pensaspapu, eriväriset kukkakaalit, maissi, salottisipuli, eriväriset juurekset ja erilaiset kurpitsat ovat vihanneksia, joilla voisi olla kaupallisen menestymisen mahdollisuuksia.

Niitä koeviljeltiin vuosina 2010–2012 Satakunnassa. Mukana oli 28 viljelijää, kerrotaan Satafood Kehittämisyhdistys ry:stä.

Maitovaltuuskunnan Laaninen vaatii vahvaa kansallista politiikkaa

EU:n rahoituskehyspäätökset vaikuttavat suoraan yhteiseen maatalouspolitiikkaan. Myös suomalaisille maitotiloille viikonlopun päätökset ovat merkittäviä.

”EU-politiikan muutoksissa tarvitaan vahvaa kansallista politiikkaa ja riittävät tukivarat”, maitovaltuuskunnan puheenjohtaja **Olli Laaninen** korosti Pellervo-Instituutin maitoalan tulevaisuusseminaarissa Helsingissä torstaina.

Kyse on koko kansantaloutta koskevasta asiasta.

Maidontuotanto kattaa lähes puolet koko Suomen maatalouden myyntituloista. Noin 9 500 maitotilaa työllistää suoraan lähes 20 000 suomalaista. Tuettu liikevaihto on lähes 1,5 miljardia euroa.

Lisäksi kotimainen maidontuotanto on merkittävä työllistäjä, sillä maidonjalostus, tavarantoimittajat tiloille ja erilaisten palvelujen tarjoajat työllistävät lähes yhtä monta ihmistä kuin maitotilat.

”Tuonnilla uhkailu vastuutonta”

MTK myi viime viikolla ruokaa tuottajahintaan. Laanisen mielestä kampanja oli hyvä osoitus tulonjakautumisesta ketjun eri toimijoiden välillä. Hän kummastelee kovia tuloksia tehneen ruokakaupan reaktioita.

”Maidon tuotantokustannus on yli 80 senttiä litralta, joten ruuasta pitää saada oikeudenmukainen hinta. Tuonnilla uhkailu on vastuutonta”, hän totesi.

”Jo nyt täällä myytävä ruoka on halvempaa kuin lähimmissä kilpailijamaissa. Esimerkiksi maitolitrasta ruotsalaiset kuluttajat maksavat yli euron, Suomessa 85 senttiä.”

Maitovaltuuskunnan väistyvä puheenjohtaja muistutti, että useissa maakunnissa maito on maaseudun kivijalka.

”Soisin poliitikkojen ymmärtävän, että lyhytnäköisillä säästöillä voi olla kauaskantoiset vaikutukset”, hän sanoi.

”Voipulan tai kinkkupulan pitäisi herättää maan hallitusta, että reilun kaupan ohella tarvitaan reilua tukipolitiikkaa.”

Tukitoimet tarpeen koko Suomessa

Siirtymäkausi kiintiöiden päättymiseen on jo pitkällä: ne poistuvat käytöstä reilun kahden vuoden päästä.

”Aikaa ei ole hukattavana”, MTK:n maitovaliokunnan puheenjohtaja **Eero Isomaa** korosti.

”Nyt syntyvä lehmävasikka aloittaa tuotannon, kun kiintiöjärjestelmä on jo poistunut.”

Isomaa uskoo järjestelmän päättymisen näkyvän sekä markkinoilla että tukipolitiikassa. Siihen, kuinka hallitusti muutos tapahtuu, voidaan vaikuttaa erilaisilla yhteisillä linjauksilla ja poliittisilla päätöksillä.

”Maidontuotannossa Suomi kuuluu EU:ssa epäsuotuisiin alueisiin”, hän muistutti.

”Kansallisia tukitoimia tarvitaan koko Suomessa. Myös pohjoisen tuen tuotantorajoite on huomioitava tulevissa ratkaisuissa.”

TIINA TAIPALE

Maidon kuluttajahinta

Syyskuussa 2008 ja 2012

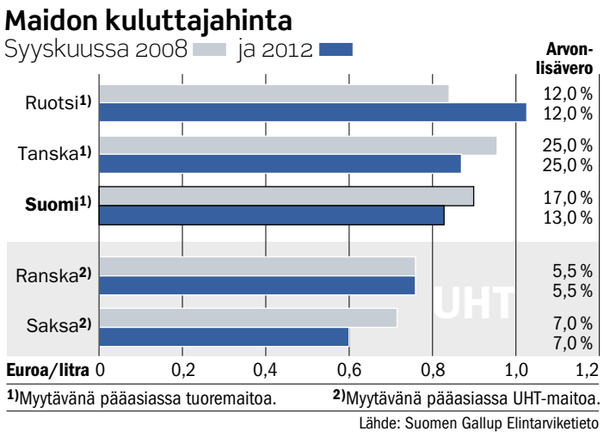

1)Myytävänä pääasiassa tuoremaitoa. 2)Myytävänä pääasiassa UHT-maitoa.

Lähde: Suomen Gallup Elintarviketieto

Eläinmäärä ei ratkaise tilan kannattavuutta

Vaikka yleisesti ottaen maitotilojen kannattavuus paranee tilakoon kasvun myötä, eläinmäärä ei kerro suoraan sitä, miten kannattavaa tilan toiminta on.

Kun tarkastellaan tilojen kannattavuutta tilastojen esittämien keskiarvojen valossa, 80 lehmän navetassa tuotanto on kannattavampaa kuin 40 lehmän navetassa.

Tilojen välillä on kuitenkin huomattavia eroja.

Siksi kannattavimmat 40 lehmän tilat pärjäävät reippaasti paremmin kuin keskimääräiset 80 lehmän tilat, kertoo laskentatoimen päällikkö **Arto Latukka** MTT taloustutkimuksesta.

”Tilakoosta riippumatta toimintaa optimoimalla voidaan päästä hyvään tulokseen.”

Latukka puhui eilen Pellervon järjestämässä maitoalan tulevaisuusseminaarissa Helsingissä.

Kokoluokkien sisällä vaihtelu hyvinkin suurta

Latukan käyttämässä aineistossa tilat on jaoteltu eläinmäärän mukaan 10:n, 20:n, 40:n, 80:n ja 130 lehmän tiloihin.

Kannattavuuskertoimen perusteella 130 lehmän tilat erottuvat muista selvästi kannattavimpana. Kymmenen lehmän tilat ovat vähiten kannattavia.

Sen sijaan muilla ryhmillä kannattavuuskertoimet asettuvat hyvin lähelle toisiaan.

Latukka korostaa, ettei sellaista yksioikoista suositusta voi antaa, että 80 lehmän tilojen pitäisi laajentaa tuotantoaan 130:een lehmään.

”Tilaston perusteella emme voi tietää, millä tavalla tilat ovat eläinmäärän kasvattaneet 130:een. Siksi kasvattaminen seuraavaan kokoluokkaan ei automaattisesti paranna tilan kannattavuutta. Päin vastoin kannattavuus voi jopa heikentyä.”

Tilakoko ei ratkaise suoraan tilan kannattavuutta

- 40 lehmän tiloilla kannattavuuskerroin keskimäärin **0,64** ja 80 lehmän tiloilla **0,70.**

40 lehmän tilat kannattavuuskertoimen mukaisessa paremmuusjärjestyksessä

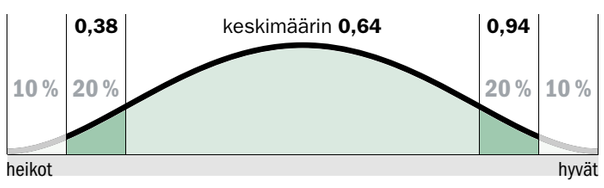

Jotta satunnaiset poikkeukset saadaan karsittua vertailusta, jätetään paras kymmenesosa pois. Kun tarkastellaan seuraavaksi parasta kymmenesosaa, nähdään, että parhaiden 40 lehmän tilojen kannattavuuskerroin on selvästi korkeampi (0,94) kuin 80 lehmän tilojen keskimääräinen kannattavuuskerroin (0,70).

Lähde: MTT MT

Maksuvalmius pääosin kunnossa

Suomalaisilla maitotiloilla maksuvalmius on Latukan mukaan keskimäärin kunnossa. Siinäkin vaihtelu on suurta, ja varsinkin nuorilla ja runsaasti investoineilla tiloilla maksuvalmius voi olla hyvinkin heikko.

Kun taas suomalaistiloja verrataan muihin EU-maitotiloihin, sijoitus on keskimääräistä parempi.

Latukalla on käytössään vuoden 2009 tilasto, joka osoittaa Suomen sijoittuvan maitotilojen kannattavuusvertailussa sijalle 9, hieman EU-keskiarvon paremmalle puolelle. Toisessa ääripäässä ovat Tanska ja Slovakia, joiden maitotilat kannattavat erittäin huonosti.

Vertailu perustuu maitotilojen kannattavuuskertoimiin, joka kertoo sen, kuinka suuren osan yrittäjäperheen palkkavaatimuksesta ja oman pääoman korkovaatimuksesta yrittäjätulo kattaa.

”Ei suomalaistilojen tilanne ihan pahalta näytä”, Latukka toteaa.

”Toisin on esimerkiksi Tanskassa, jossa tilat ovat erittäin velkaantuneita. Suomalaistiloilla kortit ovat yhä omissa käsissä.”

JUHANI REKU